

Vārda brīvība

Publicēts: 10.03.2021.

UNESCO kā ANO aģentūra ar mandātu sekmēt ideju brīvas plūsmas nodrošināšanu un zināšanu apriti, darbojas, lai veicinātu brīvus, neatkarīgus un plurālistiskus plašsaziņas līdzekļus gan drukātā, gan apraides un tiešsaistes formātā. Šāda mediju attīstība vairo tiesības brīvi paust savus uzskatus, meklēt, saņemt un izplatīt informāciju, kas iekļautas Vispārējā cilvēktiesību deklarācijas 19. pantā.

Mediji pilda demokrātiskas sabiedrības sargātāju funkciju, un tajā nozīmīga loma ir pētnieciskajai žurnālistikai. UNESCO prioritāte ir veicināt uz preses brīvību un žurnālistu drošību vērstu politiku, tāpēc tiek atbalstīta neatkarīga žurnālistika, kuras pamatā ir profesionālās ētikas un pašregulācijas principi. Sabiedrības informēšana un patiesības atklāšana nereti pakļauj žurnālistus riskam, tādēļ UNESCO nosoda pret žurnālistiem vērstus uzbrukumus un aicina tos nepieļaut un atstāt nesodītus.

UNESCO uzskata, ka mediju plurālisms un daudzveidība sniedz plašākas informācijas iespējas, lai sabiedrība spētu izdarīt labākas izvēles. Tādēļ liela uzmanība tiek pievērsta arī lokāliem, kopienu radītiem medijiem, un šādu mediju veidošanās sekmēšanai UNESCO atbalsta žurnālistu izglītošanas iniciatīvas.

Mediju attīstības projekti, kas atbilst UNESCO vīzijai var saņemt UNESCO Starptautiskās programmas komunikācijas attīstībai (IPDC) atbalstu, tāpat IPDC sekmē zināšanās balstītu mediju attīstību.

Viena no veiksmīgākajām un atpazīstamākajām aktivitātēm vārda brīvības aktualizēšanai ir 1993. gada ANO Ģenerālajā Asamblejā pasludinātā Pasaules preses brīvības diena (World Press Freedom Day), ko ik gadu atzīmē 3. maijā.

Pasaules preses brīvības diena

Kopš 1993. gada UNESCO katru gadu 3. maijā aicina atzīmēt Pasaules preses brīvības dienu. Tās mērķis ir sekmēt un aizstāvēt brīvu, plurālistisku un neatkarīgu preses darbu visā pasaulē. Pasaules preses brīvības diena ir atgādinājums sabiedrībai, cik nozīmīgi ir aizsargāt pamattiesības, vārda un preses brīvību. Šajā dienā katru gadu notiek preses brīvības tēmām veltīta konference un citas aktivitātes.

Līdzās dažādiem tematiskiem pasākumiem ik gadu Pasaules preses brīvības dienā UNESCO mudina ar klusuma brīdi godināt tos žurnālistus visā pasaulē, kuri ir atdevuši dzīvību par mūsu tiesībām būt informētiem, pildot savus profesionālos pienākumus.

Katru gadu Pasaules preses brīvības dienā tiek pasniegta arī UNESCO Preses brīvības balva. Balva dibināta par godu 1986. gadā nogalinātajam Kolumbijas laikraksta "El Espectador" redaktoram Giljermo Kano Isazam (Guillermo Cano Isaza), kurš bija aktīvs Kolumbijas narkotiku biznesa kritizētājs. Balvas mērķis ir godināt tās personas, organizācijas un institūcijas, kuras ir sniegušas vērā ņemamu ieguldījumu, aizstāvot vai veicinot preses brīvību jebkur pasaulē, īpaši, ja ieguldījums saistījies ar nopietnu risku.

Vairāk informācijas par Preses brīvības dienu [šeit](#).

Žurnālistu drošība

[Skatīt vairāk](#)

Starptautiskā programma komunikācijas attīstībai

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.unesco.lv/lv/var-da-briviba>